

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemana za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl. za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemana za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“.

Opravištvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Meščanje ljubljanski!

Pred zadnjimi volitvami v ljubljanski mestni občinski zbor so naši protivniki, udje tako imenovane liberalne ali nemškutarke stranke, v svojem organu dne 3. aprila v posebnem oklici hvalili se, da se političnih rečij v mestnem zboru ogibljejo, in so slovesno obetali, da hočejo ne glede na narodnost in politično stališče ozirati se samo na materialne interese meščanstva.

Kako zdaj svojo slovesno obljubo držé?

Precej v prvi seji mestnega zbora 17. aprila je tako imenovana liberalna ali nemška večina občinskega zbora tihotapsko mej dnevni red spravila in sprejela nasvet, kateri kaže samo politično in narodno sovražstvo te stranke do našega deželnega slovenskega jezika, ker hoče, da ljubljanski občinski zastop pri državnem zboru peticionira, naj se ne sprejme znana resolucija o enakopravnosti našega slovenskega jezika v naših srednjih šolah.

Meščanje! Vi veste, kdo je odločil, da sedi v občinskem zboru ljubljanskem nemška, naše slovenske narodnosti sovražna večina.

Da se pa ne bode reklo, da je to, kar sklepa zdanja večina ljubljanskega občinskega zbora, vaša, meščanov in volilcev želja in prošnja, zatorej vas pozivljamo, da podpišete protivno peticijo do državnega zbora, katera zahteva, naj

se sicer v naših srednjih šolah zato skrbi, da se učenci dobro in temeljito nemškega jezika naučé, a da naj se poleg tega naš materni jezik ne le ne zanemarija, temuč kot učni jezik uvede.

Dotična peticija ljubljanskih meščanov in volilcev do državnega zbora se more podpisati od denes na dalje do jutri popoldne:

- v narodnej čitalnici;
- v administraciji „narodne tiskarne“;
- v Blaznikovej tiskarni spodaj.

Dr. K. Bleiweis, dr. J. Derč, Franc Goršič, J. N. Horak, Josip Jurčič, Franc Peterca, V. Petričič, Franc Potočnik, Josip Regali, dr. V. Zarnik, — občinski odborniki ljubljanskega mesta.

Odgovor Celjanom na njih izjavo proti slovenskim srednjim šolam.

Iz južnega Štajerja [Izv. dop.]

* * * Mej nami Slovenci živeči Nemci in nemškutarji se delé po svojih namenih v dve vrsti. Jedni širé nemščino vedoč, da delajo za veliko Germanijo, in te bodemo imenovali nemško propagando. Drugi, sicer dobri Avstrijanci — vsaj kakor mislimo — so večinom delom uradniki in stari ljudje, katerim „vis inertiae“ (in navada železna je srajca), ne dopusti otrestiti se starih predsodkov, ter jim je jeden jedini uradni in poslovni nemški jezik vrhunec vse modrosti. Dalje ti ljudje ne mislé, ali vendar v svojih posledicah nehoteč služé nem-

škeje propagandi in vodo na njen mlin navračajo.

Mi Slovenci še nismo ni prav začeli upati, da se za sedanjega ministerstva naše narodnostne zadeve obrnejo na bolje, in uže je nemška propaganda zagnala najnovejši lažnjivi bojni krik: „Nemštvo je v nevarnosti“. — Po pričanji nemških kronistov so v davna vremena nemški vitezi z ognjem in mečem iztrebili iz tega sveta cela slovanska plemena in še sedaj pričajo o nekedanjih slovanskih naselbinah slovanska imena na Meklenburškem, Pruskem, Saksonskem, not i do Turingije, zatim ta in onkraj Dunaja v planinskih deželah notri do Tirola — stat nominis umbra. Novejši nemški pisci, kakor dr. Krones, dr. Küm-mel, nemogoč tajiti, da so Slovani bili prastari naseljeniki teh pokrajin, pripisujó večje nemškeje kulturi, vsled katere da so Slovani iz istih izginoli. Če je res, Nemci delajo zmirom le pod zastavo kulture, in kar še Slovanov v imenu kulture nij padlo pod ognjem in mečem nemških vitezov, moralo bi po osnovi nemške propagande pasti pod peresom in jezikom nemških in nemčurskih učiteljev in uradnikov. Prvi na redu bili bi Slovenci in Čehi, potem Poljaki in Hrvati.

No odločilni krogi spoznali so pogubnost nemške propagande, in grof Taaffe je večkrat in še zadnje dni brez vseh ovinkov naravnost rekel, da vsakemu narodu mora biti svoja pravica. — In kar so spoznali naši odločilni krogi, spoznali so tudi drugi veliki narodi v Evropi, kamo preži nemška propaganda — tudi onkraj nemških mej je še hvala Bogu svetá, prav previdnega in mogočnega svetá,

Listek.

Telegram.

V Zagrebu 8. aprila.

„Ako zmagamo, pošljem ti vtorek popoldne telegram mej 4. in 6. uro. Ako do 6. ure ničesar ne prejmeš, le misli, da bodo v Ljubljani še nadalje nemškutarji šalobardarili.“

Tako je zaključil ljubljanski prijatelj našega spectabilisa svoje pismo od 3. aprila t. l. in spectabilis nij imel prečega posla, nego razglasiti svojim prijateljem, da dobi telegram iz Ljubljane vtorek o narodnej zmagi čisto gotovo.

Pride težko pričakovani dan, deževalo je in naš spectabilis je uže pred četrto uro na brzojavnem uradu.

Gospodje so kaj prijazno sprejeli našega spectabilisa in šli so precej gledat, če je uže kaj prišlo iz Ljubljane; nij še bilo nič. — Kaj bom tukaj čakal, mislil si je spetabilis, pa je rekel, da gre k svojemu ruskemu prijatelju, kateri bo mej tem čaj skuhal v svojem

kotlu, in dokler bo čaj kipel, bo ravno še dosti časa za čitanje telegrama.

Prijatelj spectabilisov je kaj veselo podkuril svoj ruski kotel, nadeval je v cedilo nekaj senenemu drobu podobnega zelišča, katerega je poparil s kropom in čaj je bil gotov, telegrama pa le še nij bilo.

Spectabilis je nadeval precejšnjo porcijo sladora v svoj čaj in vprašal je prijatelja, kje ima kaj ruma. — „Kakšnega ruma? Rusi ne prilivajo nikdar čaju ruma, to delajo le Angleži.“ Spectabilisa, kateri je doslej vedno simpatiziral z Rusi, so čisto poparile take besede, prišedše iz kompetentnih ust, ker on si nij znal predstaviti ruskega čaja brez ruma, in sedaj ga je moral celo piti. Stori je to, kakor se pristoji, izpil je polno čašo čaja brez ruma, potem se je pač jako prestrašil, ko ga je njegov gazda vprašal, če bo pil dve ali tri čaše. — „Še ena mi je preveč bila, kamo li dve ali tri,“ si je mislil spectabilis, pa nij hotel več piti, žemljo je pač pojedel celo, saj nij bila preteška, da je ne bi mogel spraviti pod streho.

Ko sta naša dva prijatelja gotova bila s čajem, še zmirom nij bilo telegrama. Kaj bo? Kaj bi neki bilo, toliko telegrafirajo v Ljubljani, da ne pride na vrsto moj telegram, to bo in nič drugega, je rekel spectabilis in pa zeval je.

Ko je ura šest odbila, je dejal spectabilis: „So nas uže zapečatili za eno leto“, ali ugovarjal mu je prijatelj njegov in rekel je, da ne verjame tega, ampak zakasnil se bo telegram.

Zakasnil se pa uže ne bo, telegram ne, ampak naši volilci so se menda zakasnilo za eno leto, pa bodo še le k letu to storili, kar so imeli storiti denes. Tako bo in nikakor drugače, je rekel spectabilis, pobral je ombrello, potegnil je klobuk, kateri mu je uže par dnij nekako po strani stal, na čelo in odišel je pohmuljeno domov brez telegrama.

Komaj je stopil spectabilis na ulico, uže je kričal nekdo za njim: „Kako je, kako? — je došel telegram?“ Ali spectabilis se nij oglasil niti se nij ozrl, ampak kar šel je svojim potom in pokimal je z glavo, misleč, lahko bi bilo

da ga nij bilo moč poslušati in vrat mu je otekel. Po noči se je malo umiril in pil vode, jutraj pa je zahteval mleka. Predno pa se mu je prineslo, je uže umrl. Truplo njegovo bodo zdravniki preiskali.

(Ropar.) Hrvatski kmet Josip Vodan iz Slatine v Zlatarskežupaniji je šel 28. onega meseca v Oroslavje, da bi tam kravo kupil, pa je vzel mešetarja Stefana Herpiča soboj. Ko nijsta nič kupila, sklenil je Herpič po potu nazaj grede nenavadno za se „mešetiti“. Zval bil je Vodana v krčmo in ga je hotel opijaniti, da bi mu denar vzel. Ko se mu to nij posrečilo, pustil ga je samega naprej iti, a potem je za njim priteknel v temnem gozdu, vrgel ga ob tla in mu vzel denarja 40 gold. Vodan je izpoznal napadavalca in ga ovadil žandarmom.

Dunajska borza 17. aprila.

Enotni drž. dolg v bankovcih	73	gld.	25	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	73	"	75	"
Zlata renta	89	"	25	"
1860 drž. posojilo	130	"	50	"
Akcije narodne banke	836	"	"	"
Kreditne akcije	285	"	50	"
Napol.	9	"	49	"
C. kr. cekini	5	"	61	"
Državne marke	58	"	65	"

Izvrstno

istersko črno vino

se toči v gostilnah (154-2)

pri „belem volku“ in „pri Lozarji“,

cena mu je 64 kr. liter.

Za mnogobrojni obisk se uljudno vabi.

A. Krejči,

v Ljubljani,

kongresni trg, na voglu gledališčne ulice, priporoča svojo veliko zalogo vseh vrst modernih

klobukov in kap;

prejema tudi

kožuhovino in zimsko obleko

črez poletje v shranjevanje. (87-9)

Zaradi preselitve prodajem od danes počeni do dne 1. maja 1880 zalogo

izvrstnega vina,

katerega imam 400 veder. Vino prodajem po najnižji ceni, in sicer najmanje po jedno vedro vkupe.

Daniel Predovič,

krčmar, (129-16) na Poljanskem trgu št. 5, v Ljubljani.

Fran Železnikar,

krojač v Ljubljani,

se zahvaljuje svojim p. n. naročnikom za do zdaj mu izkazano obilo zaupanje, ter se priporoča tudi še v prihodnje za izdelovanje oblek po najnovjših pariških journalih. (161-1)

Samo pri

M. Neumannu,

v Ljubljani, Slonove ulice 11.

Popolna obleka

gld. 16.—

Površnja suknja

gld. 12.—

Velika izber
oblek za dečke in za otroke.

Toilette za gospé,
jagnet-ogrinjala

za vspomlad,

po najnižji ceni.

Vnanja naročila izvršujó se točno in s poštnim povzetjem in kar nij po všeči, se brez ugovora nazaj vzeme. (150-2)

Tujski.

15. aprila

Evropa: Harmel iz Pariza — Polak iz Dunaja. — Blau iz Trsta. — Manheimer iz Dunaja.

Pri Malleti: Lenk, Weidinger iz Dunaja. — Stähler iz Kočevja. — Sommer iz Dunaja. — Goldhamer iz Pešte.

Pri avstrijskem cesarji: S-sky iz Celovca

Do 15. maja in od 15. septembra je cena stanovanjem in kopeljem za 25 % znižana.

Ta kopelj je od železniške postaje Zaprešič, črta Zidanimost-Sisek, oddaljena 3, in od južno-železniške postaje Poličane 4 1/2 ure. 30 do 35° R. dosežajoče akrotherme tega zavoda so nedosegljive v svojej izvrstnej zdravilnej moči zoper trganje po udih, revmatizem in njiju slabe posledice, zoper boleznj v živeli, na koži in zoper rane, zoper kronično bolezen brightis, pri patološki procesih ženskih seksualnih organov itd. Kopelj je od 1. aprila do konca oktobra odprta, in zadostujejo velike basinske, posamezne in douhe-kopelji in kopelji v marmornih banah, potem stanovanja, restavracije, veliki saloni za obed, kavarno in biljard, zdravilska dvorana, godba, lekarna, senenati nasadi in druge naprave popolnem vsem modernim zahtevam.

KRAPINA-TOPLICE
na Hr. atskem (poštna in telegrafška postaja).

Počeni s 1. majem vozijo poštni omnibusi mej tu in mej železniško postajo Poličane po dohodu dunajskega poštnega vlaka ob 10 1/4 uri zjutraj. Vožnja za osebo 3 goldinarje. — Od 1. junija dalje se dobivajo v Zaprešiči pri dohodu vsacega vlaka vozovi za v Krapino-Toplice. Za vsak drug vlak stojé pripravi vozovi pripravljeni. — Pojasnila dajejo o tej kopelji nje vodstvo in kopeljski zdravnik gosp. Edgar vit. Aigner. — Brošurice o kopelji se dobivajo pri vseh knjigotržtvih, prospekti pri vodstvu. (159-1)

Krapina-Toplice, meseca aprila 1880.

Wilhelmov

rimski, skušeni, pravi, vseobčni
zdravilni in vodni prilep (plašter)

zoper

glavobol, rane, opeklino in ozeblino.

Ta prilep je privilegirán od Nj. rimsk. kat. veličanstva. Moč in učinek tega prilepa je posebno ugoden pri globokih in raztrganih ranah ved uboda ali udara, pri hudih ulesih, neodpravljljivih bezgavkah, pri skelečnih izpuštkih, pri črvu, vnetih in oguljenih prslih, speklinah, kurjih očesih, otiskah, zmaznenih udih, pri toku iz trganja in jednakih bolečinah.

Jedna škatljica stane 40 kr. av. velj. Menj, nego dve škatljici se ne pošiljati in staneti s kolekom in pošiljatljivo 1 gld. av. velj.

Ta prilep pravi ima samo

lekarna Fran Wilhelma v Neuenkirchnu pri Dunaji.

Nadalje ima tudi:

V Ljubljani: Peter Lassnik. (527-12)

Zaloga klobukov.

Naznanjam slavnemu občinstvu, da sem zraven kupóje s kožuhovino ustanovil tudi

veliko zalogo klobukov

za gospode, dečke in otroke.

Blago si naročam iz prvih fabrik na Dunaji in zagotovem počteno in ceno postrežbo, bodem pa tudi skrbel za najnovjše in dobro blago.

Shrani se pri meni črez poletje kožuhovina, zimska obleka in tepihl.

Zahvaljujoč se slav. občinstvu za prejšnje zaupanje, prosim, da me i zdaj z mnogimi naročili počasti. — Vnanja naročila se točno in ceno oskrbé. Sé spoštovanjem

Anton Kaman,

Mestni trg št. 8, v Ljubljani.

(162-1)

H. Hauptmann,

v semeniškem poslopji, v Ljubljani,

priporoča po nizkej ceni najboljše

oljnate in suhe barve, firneže in lake,

ter najlepše

čopiče (penzlje)

za slikarje in zidarje.

(160-1)

Severno-nemški Lloyd

(Norddeutscher Lloyd)

v avstrijskej državi koncesijonirana

parobrodna družba.

Direktna redna poštna parobrodna vožnja mej

Bremenom in Ameriko.

Poleg najnižje cene prevoznji in najsolidnejšega ravnanja s potniki, priporoča se za natančnejša pojasnila uradno potrjeno

Glavno zastopstvo severno-nemškega Lloydja za Kranjsko

R. Ranzinger,

(39-7)

spediteur juž. železnice,

na dunajskej cesti, št. 13 nova, v Ljubljani.

Sprejmo se zanesljivi agenti za okraje na Kranjskem.

narodnega sodišča. Angleška bode pred vsem skrbela za namnoženje svojega brodovja.

Od vseh stranij se na Angleškem izreka želja, da bi sam Gladstone prevzel prvenstvo v ministerstvu.

Volitve na Angleškem so dovršene povsod razen na Shetlanskih in Orkneyskih otokih; liberalci imajo 351, konservativci 236, Irci 62 glasov.

V nemškem „rajstagu“ se je pričela dne 17. aprila debata o socialistiškem zakonu. Predlogi socialističnih poslancev, da bi se odpravili posamni paragrafi socialistiškega zakona, ker so socialistiška prizadevanja obče koristna, so se zavrgli, isto tako tudi predlogi Windhorstovi, ki je hotel, da bi pritožbe o prepovedih in razpustu vlagale se do državnega sodišča.

Dopisi.

Iz Celja 15. aprila. [Izv. dop.] Naši mestni očetje so v seji od 9. t. m. sklenili protest zoper poslovenjenje srednjih šol na spodnjem Štajerskem, in so rekli, da se bodo poslovenjenju srednjih šol z vsemi postavnimi sredstvi zoperstavljali. Pri sklepanju je bilo od 24 odbornikov navzočih 18, in od teh jih je samo 12 za protest glasovalo, torej je ta protest sklenen le od polovice odbornikov. Da se ta sklep razume, naj se tole dostavi:

V naši občini sta, kakor je znano, vodja župan dr. Nekerman in hudi agitator, gimnazijalni profesor Wenzel Marek, kateri bi se smel bolj za šolo brigati kot za nemško politično agitacijo in ščuvanje na Slovence. Dr. Nekerman je, kakor znano, pri zadnji volitvi za župana izmed 24 odborniških glasov dobil najprej komaj polovico glasov, in ko je pri drugi volitvi nekaj več kakor polovico glasov dobil, je hitro izrekel, da volitev prevzame, čeravno so mu liberalci pred volitvijo očitali, da on le iz sebičnosti želi zopet in zopet župan biti. Dr. Nekerman ima namreč kot župan letne plače 1000 goldinarjev, in kot zdravnik v bolnišnici 500 goldinarjev na leto, na dalje je on kot župan tudi hišni zdravnik pri vseh tistih, ki imajo kako policijsko obrtnijo.

Dr. Nekermanu mora torej na tem ležeti biti, da se pri vsakej priliki pokaže kot „moža“, ki je jedini sposoben za župana, ki je torej za občino neogibno potreben. Resolucija finančnega odseka v državnem zboru, ki je povod dala k protestu celjskega mestnega odbora, govori pa le o otrocih slovenskih staršev. Celjani pa, kakor je znano, nečejo Slovenci biti, čeravno marsikateremu od njih slovenščina v tilnik bije. Pri resoluciji državnega zbora niso celjski Nemci v nobeni nevarnosti, torej v tej zadevi nij bilo treba ni peticije, ni — žuganja. Dr. Nekerman je pri tej priložnosti zopet pokazal, da je za občino nedomestljiv. Dr. Nekerman naj se spominja na učitelja Fasslana. Ta se je vselej, kadar je njegov vpliv ponehaval, postavil na liberalno stališče, in večkrat se mu je posrečilo, rehabilitirati se. Ko je pa za to šlo, da bi bil on vnovič stalno službo dobil, so ga Celjani zapustili. Tudi zvezda celjskega ljudstvenega tribuna je žugala otemneti, toda hitra smrt je vsemu konec storila.

Profesor Wenzel Marek néma sicer več dolgo služiti, toda zmirom gré za njegovo existenco, dokler hoče v službi ostati. Če bi slovenščina le deloma za učni jezik vpeljana bila, bi on tudi tej terjatvi ne mogel zadostiti, in bi moral torej v čisto nemških deželah službe iskati, in če bi te svoje lastne deželne rojake rajši imele, kakor Mareka, bi potem pane Venčičko primoran bil, v deželah češke ko-

rune službe iskati, ali tam bi ga tudi ne marali, nemškutarja — hinc illae lacrimae.

Radovedni smo, s katerimi „sredstvi“ da bodo Celjani zoper poslovenjenje srednjih šol, od države vzdržanih, delali? Celje ima razen tujih komaj 4000 prebivalcev, Slovencev na spodnjem Štajerskem je pa nad 400 000 duš. V ravno tej razmeri je tudi davek v denarjih in v krvi. Zdi se, ka bi bil profesor Marek navadno družbinsko računanje pozabil.

Z Dunaja 15. aprila. [Izviren dopis.] (Jože Karlin †). Tužna nam majka! Nobena spomlad še nij terjala toliko žrtev izmed slovenskega mladega naraščaja! Komaj ste poročali o enem v mladosti zvenelem rodoljubu, umrje uže drugi, tretji itd. —

Neizmerna žalost navdala je vsacega na Dunaji bivajočega Slovenca, ko je 31. sušča čul o naglej nepričakovanej smrti Jožeta Karlina, cand. phil. „Saj sem vendar stoprav pred nedavnim ž njim govoril, — včeraj sem še bil pri njem in je bil poln upanja, da pride skoro iz bolnice“, taki in jednaci govorijo ponavljali so se o strahovitej vesti. Nikdo nij mogel pojmiti, kakó je tako nanagloma neizprosljiva smrt zahtevala jednega mej dunajskimi slovenskimi vseučiliščniki najbolj priljubljenega, od kojega se je slovenska mljka smela nadejati značajnega borilca z besedo in dejanjem. Kdor je nepozabljenega pokojnega Karlina življenje poznal, mora tembolj o žalostnej osodi tožiti. Kakó se je boril za življenje! Kakó je trpel in se veselil, kakó povsodi imel ostro sodbo, a mehko srcé, kakó je s plemenito besedo ogreval in izpodbujal k navdušenosti, k delu, za značajnost in vstrajnost, kadar je bil v društvu našem — Sloveniji! In če je le mogel, kakó je bil rad vesel sè svojimi tovariši. Kakó se je nedolžno rad veselil tako življenja. Jože Karlin se je odlikoval sè svojo védo. Ako si ga čul govoriti o naravoslovju, fiziki, o tem, o družem, povsod si moral občudovati temeljite njegove študije. Njegova predavanja v „Sloveniji“, v akademiskem, geografskem in naravoslovskem društvu bila so dobro osnovana, kazala so veliko marljivost, obširno vednost in duhovitost.

Karlin je tudi od svojih profesorjev bil čislán. Pred leti je z naravoslovci potoval v Afriko, ter učil se tam o naravi. Svoje potovanje po Egiptu opisal je z večšim peresom v „Zvonu“. O okupaciji Bosne bil je mobiliziran ter po srečnih bojih prišel zopet navidezno krepak in zdrav nazaj. Žalibog je baš Bosna kriva prerane njegove smrti, kajti kal svoje bolezni prinesel je iz Bosne soboj — takó je izjavil jeden njegovih zdravnikov. Ranjki je bil komaj 12 dnij na dijaškem oddelku v občnej bolnici. Obiskovali so ga tam često njegovi prijatelji in rojaci. Na predvečer svoje smrti (umrl je 31 sušča o 1/3 uri) je še svojemu gospodarju, ko ga je ta obiskal, rekel, da se za trdno nadeja, da pride skoro iz bolnice. Žalibog, da so bile te njegove besede žalostna resnica! —

Kakó lep je bil njegov sprevod! Petek 2. aprila zbrali so se člano vi „Slovenije“ v senatnej dvorani dunajskega vseučilišča, kjer so pevci „Slovenije“ vadili „Blagor mu!“ Potem so šli „in corpore“ do občne bolnice, kjer je bilo uže mnogo občinstva zbranega. — Pevci „Slovenije“ zapeli so „Blagor mu!“ nepozabljenemu ranjcemu. Sedem krasnih vencev dičilo je voz II. razreda, na katerem so se ostanki druzega ranjcega prepeljali na centralno pokopališče. Vence so poslali: rodovina vojnega ministra, pri katerej je Karlin podučeval, društvo

„Slovenija“ lavorjev venec z vijolicami s slovensko trobojnico, odbor dijaškega bolniškega društva, ožji krog njegovih prijateljev z napisom „Prijatelju“, cand. phil. g. S., dalje dva venca od dveh rodovin.

Blag naj mu bode spomin!

Telegram „Slovenskemu Narodu“.

Dunaj 19. aprila. Trga Mozirje in Ročice, občine Ponikve in Griže so poslale državnemu zboru peticije za uvedenje slovenskega jezika v srednje šole. Maribor proti. Debata o tem vprašanju utegne biti uže v sredo ali četrtek.

Domače stvari.

— (Ljubljanska večina mestnega zbora zoper slovenščino.) Koncem zadnje seje občinskega zastopa ljubljanskega v soboto je stavil nepričakovano dr. Schrey sledeči nujni predlog: Mestni zbor naj sklène obrniti se s prošnjo do državnega zbora in do gospodske zbornice, naj bi ne pritrdila v budgetnem odseku sprejete resolucije dr. Vošnjaka, po katerej bi se imel uvesti na vseh od države vzdrževanih srednjih šolah in na učiteljskih izobrazovališčih slovenski jezik kot učni jezik. — Nujen, pravi dr. Schrey je njegov predlog zaradi tega, ker se bode o navedenej resoluciji glasovalo uže tekom tega tedna, zato treba, da se Ljubljana pridruži Celju in Mariboru, kateri mesti sta uže enake prošnje sklenili. Proti nujnosti predloga oglasi se g. Regali. On pravi: „Jaz moram ugovarjati nujnosti tega čisto nepotrebne predloga uže zaradi tega, ker se imajo, kakor je bilo tu do zdaj v občinskem zastopu zmirom običajno, nujni predlogi staviti zmirom začetkom seje. V občie pa protestujem zoper stavljeni predlog, kajti on je pravi atentat na našo slovensko narodnost.“ Glasuje se o nujnosti predloga, nujnost se brž sprejme, kajti nemškutarški mestni odborniki so bili ta dan razen bolnega dr. Schafferja, na agitacijo dr. Schreyja vsi navzočni, narodnih pa nij bilo, nekateri so bili pa uže odšli, ker se jim nij sanjalo, da bi kaj tacega na vrsto priti moglo, zlasti po dnevnem redu. Dr. Schrey potlej pravi, da kar se gimnazij tiče, te ne spadaja v področje mestnega odbora, vendar pa da ima zbor tudi pravico o tem kako besedo reči, kajti gimnazije so predšola za univerzo in ako bi se poslovenile, bilo bi to jako „napredku škodljivo.“ Vse kaj druzega pa je, kar se tiče realke in učiteljskih izobraževališč. Tu da gre mestnemu odboru ljubljanskemu tudi beseda, kajti realko vzdržuje z deželo vred mesto. Sicer, pravi dr. Schrey, se slovenski jezik itak kot učni jezik uvesti ne more, kajti manjka vseh potrebnih knjig, nij nobene znanstvene terminologije. Na ta način dr. Schrey — slepec o barvah — še, dalje govori in raznaša svoje sovraštvo do slovenskega jezika. G. Regali pravi: Vsi razlogi, katere je navedel predgovornik, so, da kratko rečem, jalovi in prazni. Denes gospoda, lepo osvetljujejo svoj zadnji volilni oklic, da vi ne delate politike, ampak da jo silimo le mi narodnjaki v občinsko zbornico. Predlog g. Schreyja je, jaz to še enkrat ponavljam, nesramen atentat neke klike (oho-klici nemškutarjev) na slovenski narod in na njegove pravice, zato jaz v imenu manjšine mestnega zbora, ali v imenu velike večine ljubljanskega mestnega prebivalstva, še enkrat odločno protestujem zoper ta nasvet in zahtevam, da se moj protest vpiše v zapisnik denašnje seje. Gospod

kateri skrbi, da nemška drevesa ne porasté do neba.

Kakor je videti, akcije nemške propagande mej Slovani začele so padati, sicer si ne bi znali tolmačiti njen najnovejši bojni krik, da je Nemštvo v nevarnosti.

Mej goreče zastopnike nemške ideje na Slovenskem spada tudi celjski mestni zastop, na čelu mu gospod župan, dr. Nekermann. Ta gospod in njegova družina morebiti celó žalujó, da so minola viteška vremena „ognja in meča“ in da se v duhu sedanjega veka ne morejo poslužiti z drugim orožjem, kakor z papirnimi protesti, s krikom in vikom. Celjski mestni zastop izjavil se je torej proti poslovenjenju srednjih šol, in se je oglašil — smeh k sebi — še celo v imenu Slovencev. Nepoklicanim in nenaprosenim zagovornikom slovenskih interesov odgovarjamo, da smo mi Slovenci spoznali, kar uže od davna učé vsi pedagogi sveta, da v vse slojeve ljudstva prodirajoče naobraženje je jedino le mogoče s pomočjo materinega jezika, in da mi nigdar ne bomo nehali odločno terjati, da se svitlo znanja, kolikor več mogoče, mej naše ljudstvo nosi v jedino razumljivem mu slovenskem jeziku. Spoznali smo nadalje, da geografski naš položaj in najbližje naše sorodstvo s Slovani na jugu stavljajo nam Slovincem druge, kakor nemškim našim sodržavljanom zadače in pogoje vsestranskemu razcvetanju in razvitku, in spoznavši, kaj za nas pomeni naš položaj mej germanskim, romanskim in slovanskim svetom, spoznali smo tudi, da višje naše naobraženje mora tako urejeno biti, da nam bode mogoče zadovoljevati vsem potrebam, ki prihajajo iz vsakdanjega občjenja z našimi nemškimi, italijanskimi in slovanskimi sosedi.

Naš geografski položaj, sicer nevaren za vzdržanje naše narodnosti, daje vse pogoje za krasno duševno in materialno razcvetenje slovenskega naroda, in da to dosežemo, moramo si na zastavo zapisati: Učimo se več, kakor naši sosede — in to nam ne bode težko, uže Vodnik je zapel:

Za uk si prebrisane glave
Pa čedne in trdne postave,
Išče te sreča, um ti je dan
Našel jo boš, ak' nisi zaspan.

Mi Slovenci moramo duševno in materialno življenje vseh naših sosedov poznati, in

odgovarjati, ko bi imel uže denes v žepu telegram, katerega dobim še le prihodnje leto, če ga dobim. Domov nij bil nakanil priti spectabilis pred deseto uro, ker so ga čakali v kavarni, ali tako brez telegrama se nij hotel kazati nikjer, in zato jo je potegnil v posteljo rano, obrnil se je k steni in rekel je sam pri sebi: to le je najlepša politika, če se človek obrne in zaspi. Preje še, nego se je spravil spat, je zažgal koncept svojega telegrama, katerega je mislil poslati v Ljubljano, pa se je tolažil s tem, ka si je vsaj prihranil nekoliko grošev pri čestitki, katere nij trebal telegrafirati v Ljubljano, kakor je mislil, da jo bo moral telegrafirati in katero je uže bil lepo postavil na papir.

Mej tem, ko je spectabilis spal doma, so ga čakali v gostilnici tovariši in ugibali so, kaj je, da ne pride tako dolgo spectabilis s telegramom, kakor je rekel, da bo prišel, potem so pa rekli vsi, da je spectabilis kriv in nigdo drugi, če smo propali v Ljubljani, ker, ko bi bil on dobil telegram, bi bili zmagali mi, ker pa nij telegrama dobil, so zmagali nemškutarji.

to nam nij mogoče brez učenja njih jezika in literature.

Lažnjivo je torej, kar nemška propaganda trdi, da mi Slovenci nameravamo stopiti iz vsake dotike z nemškim kulturnim življenjem. Mi Slovenci hočemo potlej kakor doslej zajemati iz bogatega vira nemške kulture, in posebno hočemo, da naši mladeniči po dovršenju srednjih šol ne samo v ničem ne zaostanejo za nemškim, nego da jih še prekosé z onim naobraženjem ki so ga dobili na podlagi slovenskega in hrvatsko srbskega jezika in literature — in videli bomo da-li naši mladeniči morejo z nemškim — konkurirati in katerim da se vrata svetá širje odpirajo.

Mi nijsmo krivi, če naši državniki ne razumejo, kolike so vrednosti za monarhijo njeni južno-slovanski življi in da brez teh monarhija na Balkanu nigdar ne boče dobila ni političnega ni moralnega vpliva. —

Uže okupacija Bosne in Hercegovine je v tem pogledu odkrila veliko bedo; država, katera v pravem času ne skrbi za odgojenje potrebnih sil, mora sama sebe obtožiti če jih ne najde, kadar jih potrebuje. Sicer mi nijsmo poklicani da našim državnikom svete dajemo, — vsak naj skrbi za sebe. — Ali mi Slovenci ne smemo in nečemo nigdar pozabiti, da smo dolžni skrbeti za bodočnost svojih otrok, katera moramo tako odgojiti in naobraziti, da bodo v stanu osnovati si svoje ognjišče in brezskrbno eksistencijo. Nedavno čitali smo v „Deutsche Zeitung“, kako so srednje šole vse več in več prenapolnene, in da vsled tega bodočnost mlajšega naraščaja postaje prekarna. Nas Slovence, grano velikega slovanskega stebila, katero je geografski položaj postavil na čelo južnemu Slovanstvu — nij strah za bodočnost naših mladeničev — naša nam narodnost zajamčuje njih bodočnost, ali samo tedaj, če jim je naobraženje popolnoma slovansko, obsegajoče popolno znanje hrvatsko-srbskega jezika in literature. In ne le samo skrb za našo bodočnost, temuč tudi višji etični obziri nam nalagajo dolžnost popolnega naobraženja na slovanskej podlagi — ne bode dolgo da se naši bratje na Balkanskem poluotoku rešé turškega jarma, toda zlata svoboda ne razprši podjedno gosto tmino, pod katero so stoletja čamili, in tudi nam Slovincem bode priložnost dana, da pomagamo

Sledečega dne se nij pokazal spectabilis nikjer, ampak si je mislil: čakajte, jutri vam prinesem telegram, da so zmagali naši v I. volilnem razredu, in prišel je zopet v dobro voljo, v katerej je ostal, dokler ga nijso podučile „Novice“, katere so hotele eno prav pametno povedati, pa so rekle, da ne bomo še zmagali niti v prvem razredu. Nad takim profetičnim tonom se je pač razsrdil malo naš spectabilis, kateri nij nigdar trpel starih bab, ciganic in njihovega prorokovanja, in pa zato, ker se mu je zdelo, da vojskovodja ne sme nigdar reči svojim vojakom: „Dečki, en malo se bomo tolkli, potem bomo pa bežali, vsak naj gleda, da bo srečno pete odnesel, ker zmagali itak ne bomo.“

Take in enake reči so našega spectabilisa spravile v zlo voljo za en čas; kadar se mu bo izkadilo vse to iz glave, bo zopet prišel v prejšnje stanje in potem bo uže še kaj napisal o domačih zadevah — je rekel, ampak v ljubljanske volitve se ne bo nič več vtikal, je tudi rekel.

celiti rane, ki jih je vsekalo turško barbarstvo. — Otrokom mej nami živečih Nemcev in nemškutarjev dana je ista priložnost, kakor našim, in mi nijsmo krivi, da jih odvrtaajo od učenja slovenskega, in slovanskih jezikov sploh. — Če je njim po volji, da njih otroci bodo manje znali od naših, naj jim bode in naj tudi njim njih sinovi spočitajo, kar mi je jeden Mariborčan priznal: Hätte mich mein Vater, anstatt das Windische zu hassen, lieber das Slovenische zu lernern angeeifert, ich wäre ein glücklicher Mann.

Mi Slovenci bomo se odločno borili proti kratkovidnosti nekih naših, sicer ne preveč zlo mislečih nemškutarjev, in proti sumnjivej tendenciji nemške propagande in nigdar ne bomo nehali zahtevati, da v naučnem sistemu za srednje šole na Slovenskem bodo uvedene takove premembe, ki se strinjajo s posebnimi gori razloženimi in od nemških bitno različnimi našimi odnošaji — to je načelno naš šolski program in na naših strokovnjakih je, da o tem dalje razmišljajo en detail in s pozitivnimi predlogi o potrebnih premembah stopijo pred svet.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 19. aprila.

Z Dunaja se nam piše tudi denes, da glasovanje dné 13. aprila ne bode imelo nobenih slabih političnih nasledkov za ministerstvo, čeravno bi je nemški ustavoverci kaj radi do smrti sprorokovali v svojih novinah. — Praškej „Politiki“ pak se z Dunaja javlja, da so vsi trije klubi desnice sklenili ministerstvo podpirati, a ne svetovali razpuščenja državnega zbora. Poslednje menda iz ozira na Poljake, ker Čehi, Slovenci in nemški konservativci bi z novimi volitvami mogli le pridobiti, ne izgubiti pod to ali še odločnejšo vlado.

V državnem zboru se je v soboto uže začela specijalna debata o budgetu naučnega ministerstva. Ta debata bode trajala menda dalje časa. Soboto sta govorila grof Clam in dr. Rieger, oba za ravnopravnost češkega jezika. Njiju govore v izpisku prinesemo jutri.

Vnanje države.

Iz Belgrada se javlja včeraj, da so v zadnjih dneh prišli Arnavti ropat na srbsko zemljo. Srbi so jih odpodili, mnogo Arnavtov je ostalo na mestu mrtvih, mnogo so jih pa Srbi ujeli. Srbija je zbog tega dogodjaja protestovala pri Turčiji. — Meseca maja se bode sklicala izredna skupščina, da se jej predloži železniška pogodba v potrjenje.

Bolgarsko ministerstvo je letošnji budget popolnem pre naredilo, tako da se bode prištedilo nad jeden milijon frankov.

Londonski poročevalec dunajske „W. Allg. Ztg.“ Francis Broemel je imel pogovor z angleškim poslancem Mundello, ki je baje ministerski kandidat. Dejal je Mundella, da liberalci ne dovolé Ircem nič razen deželnega zbora. Rusiji ne bodo dovolili nadgospodstva na Balkanu, a isto tako ne Avstriji. Najboljši jez zoper Rusijo so svobodne države na Balkanu. Kakor hitro bode Avstrija uredila Bosno in Hercegovino, mora deželo prepustiti bosenskemu ljudstvu, najbolje kot prijatelj pod sekundogenituro avstrijskih ali angleških princev. Grška se mora povekšati; Bismark ima slabe namene, ko tišči Avstrijo na vstok. Če misli na razkosanje Avstrije, potem ga bode Anglija ustavila. Nemške dežele avstrijske morajo se rešiti za Avstrijo kot porošstvo za civilizovanje ostalih dežel. Ogerska, katero je nekdanj Angleška podpirala, to podpora slabo vrača z zatiranjem družih narodnostij. Nesrečnemu militarizmu evropskemu more se konec storiti samo z vspostavljenjem mej-